

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/232488,Magdalena-Baldyga-Pianista-walka-o-przezycie.html>
27.02.2026, 18:36

Magdalena Bałdyga: Pianista – walka o przeżycie

Na pytanie swojego syna Andrzeja „Co cię w tych gruzach Warszawy trzymało przy życiu?”, Władysław Szpilman odpowiedział – „Muzyka. Tylko muzyka”.

[Kultura](#) [Okupacja niemiecka](#) [Żydzi](#)

05.12

W getcie, aby utrzymać rodzinę, grywał w kawiarniach. To znajomi muzycy z Polskiego Radia pomagali mu przez całą wojnę. Kiedy w gruzach budynku przypadkowo został odnaleziony przez kapitana Wehrmachtu Wilhelma Hosenfelda, zagrał mu Nokturn c-moll Chopina (op. 48 nr 1).

Syn skrzypka i pianistki

Władysław Szpilman urodził się 5 grudnia 1911 r. w Sosnowcu w rodzinie żydowskiej. Jego ojciec Samuel był skrzypkiem, a matka Edwarda z domu Rappaport – pianistką. Władysław pobierał nauki w Konserwatorium Muzycznym im. Fryderyka Chopina w Warszawie. Uzyskawszy stypendium w 1931 r. wyjechał do Berlina, aby studiować na Akademii Sztuk w Berlinie. To tam powstały jego pierwsze utwory symfoniczne i suita fortepianowa pt. *Życie maszyn*. W 1933 r., po dojściu do władzy Hitlera, opuścił Berlin i wrócił do Warszawy.

Szpilman rozpoczął działalność koncertową i zaczął komponować muzykę rozrywkową, filmową, muzykę do słuchowisk radiowych i komedii muzycznych. Zadebiutował piosenką *Jeśli kochasz się w dziewczynie*. Często występował ze skrzypkiem Bronisławem Gimplem. Od 1935 r. nawiązał współpracę z Polskim Radiem.

23 września 1939 r., gdy grał na antenie Polskiego Radia recital złożony z utworów Chopina, niemieckie bomby spadły na elektrownię na Powiślu. Z powodu braku prądu audycja została przerwana. Była to ostatnia wojenna audycja Polskiego Radia. Po wojnie Władysław Szpilman zagrał na antenie Polskiego Radia dokładnie ten sam recital chopinowski przerwany we wrześniu 1939 roku.

W getcie i w ruinach Warszawy

W 1940 r. Władysław Szpilman trafił wraz z całą swoją rodziną do getta warszawskiego. Starał się utrzymywać rodzinę, grając w kawiarniach „Sztuka” lub „Cafe Capri”, do czasu kiedy w 1942 r. zabroniono działalności muzycznej w getcie. W sierpniu 1942 r. stracił całą rodzinę deportowaną do obozu zagłady w Treblince, sam ocalał, wypchnięty z Umschlagplatz przez żydowskiego policjanta, który rozpoznał w nim muzyka.

W getcie Szpilman pracował niewolniczo jako robotnik budowlany. Jeszcze przed wybuchem powstania w getcie udało mu się z pomocą przyjaciół przedostać na aryjską stronę miasta. W Warszawie był ukrywany do końca lipca 1944 r. przez małżeństwa Boguckich i Lewickich; pomocy udzielali także: Witold Lutosławski i Piotr Perkowski. Wielokrotnie zmieniał miejsca swojego pobytu.

Po upadku Powstania Warszawskiego pozostawał w ukryciu w ruinach spalonego domu w alei Niepodległości 223. Przypadkiem w listopadzie 1944 r. odkrył go tam Niemiec, kapitan Wehrmachtu Wilhelm Hosenfeld, który nie wydał go, lecz udzielił mu pomocy, dostarczając

żywność, ciepłe okrycia oraz prasę. Tak Szpilmanowi udało się przetrwać aż do wkroczenia Armii Czerwonej do Warszawy. Nazwisko Niemca, który mu uratował życie, Szpilman poznał dopiero w 1950 r. – mimo podejmowanych interwencji, nie udało mu się go uwolnić. Wilhelm Hosenfeld zmarł w obozie sowieckim pod Stalingradem w 1952 r.

[Czytaj artykuł Magdaleny Bałdygi *Pianista - walka o przeżycie* na portalu przystanekhistoria.pl](#)

Polecamy:

- [Irena Siwińska: Władysław Szpilman \(1911-2000\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Kultura, Okupacja niemiecka, Żydzi

Biografie

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Władysław Szpilman. Fot. NAC